مىللەتنىڭ گۈللىنىشى ئۈچۈن - قەھرىمانلار، قۇربانلار شەجەرىسى

جىڭ باگيى: خەلق ئۈچۈن پىداكارلىق كۆرسىتىش

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، جېڭجوۋ، 12 - ئاينىڭ 12 - كۈنى تېلېگراممىسى (مۇخبىر نيۇ شاۋجېي) خېنەن ئۆلكىسى تاڭخې ناھىيەسى گوتەن بازىرىنىڭ چەيۋەن كەنتىدە كۆزگى بۇغداي ئەمدىلا تۇپراقنى يېشىل لىباسقا ئورىغانىدى، بۇ جاي ئىنقىلابىي قۇربان جىڭ باگيى قۇربان بولغان جاي. بۈگۈنكى كۈندىكى چەيۋەن كەنتى باياشات، خاتىرجەم بولۇپ، بۇ دەل جىڭ باگيىنىڭ 22 يىل ئىلگىرىكى ئارزۇسى ئىدى.

جىڭ باگيىنىڭ سۈرىتى. □ شىنخۇا ئاگېنتلىقى تارقاتقان

جىڭ باگيى، 1954 - يىلى تۇغۇلغان، خېنەن ئۆلكىسىنىڭ تاڭخې ناھىيەسىدىن، خەنزۇ، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ مەدەنىيەت سەۋىيەسىگە ئىگە، 1978 - يىلى 1 - ئايدا جامائەت خەۋپسىزلىكى خىزمىتىگە قاتناشقان، 1988 - يىلى 12 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيەسىگە كىرگەن، ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ خېنەن ئۆلكىلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى كادىرلار مەكتىپى ئارقا سەپ تەمىنات بۆلۈمىنىڭ خەلق ساقچىسى، تاڭخې ناھىيەلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسى جىنايى ئىشلار ساقچى چوڭ ئەترىتىنىڭ خەلق ساقچىسى، مۇئاۋىن چوڭ ئەترەت باشلىقى، 1 - دەرىجىلىك مەسئۇل ساقچى بولغان.

1997 - يىلى 9 - ئاينىڭ 23 - كۈنى، جىڭ باگيى ئۈچ ئېلىپ قاتىللىق قىلىشتەك ئېچىنىشلىق دېلو مەلۇماتىنى تاپشۇرۇۋالدى. دېلو ئەھۋالىنىڭ ئۆزى بۇيرۇق، جىڭ باگيى خەلق ساقچىلىرىنى باشلاپ ناھايىتى تېز سۈرئەتتە چەيۋەن كەنتىگە بېرىپ رازۋېدكا قىلىشنى قانات يايدۇردى. ساقچى تەرەپ جىنايەت گۇماندارىنى دەسلەپكى قەدەمدە بېكىتكەندىن كېيىن، جىڭ باگيى دەرھال خەلق ساقچىلىرىنى باشلاپ جىنايەت گۇماندارىنىڭ ئۆيىگە بېرىپ، تۇرالغۇسىدىن جىنايەت گۇماندارى يېزىپ قالدۇرغان ۋەسىيەتنامە ھەمدە پارتلاتقۇچ، پىلتە قاتارلىق بۇيۇملارنى قولغا چۈشۈردى.

يەنىمۇ ئىلگىرىلەپ رازۋېدكا قىلىش ئارقىلىق، جىڭ باگيى بىر گەمىدە قېچىشقا ئۇرۇنۇۋاتقان قاتىلنى بايقىدى. قاتىلنىڭ قېچىپ كېتىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۈچۈن، ئۇ ھاياتى بىلەن ھېسابلاشماي ئېتىلىپ بېرىپ قاتىلنى چىڭ تۇتۇۋالدى. قاتىل بەدىنىگە يوشۇرۇۋالغان پارتلاتقۇچنى پارتلاتتى، جىڭ باگيىنىڭ باش قىسمى ئېغىر يارىلىنىپ، نەق مەيداندا قەھرىمانلارچە قۇربان بولدى.

«دادام قۇربان بولغان ئاشۇ يىلى، مەن ئاران ئون ياشتا ئىدىم. دەپنە ئىدارىسىدە چىرايى تۈزەشتۈرۈلگەن دادامنى كۆرگەندىكى ئاشۇ چەكسىز ئازابنى ھازىرغىچە ئۇنتۇيالمايمەن.» جىڭ باگيىنىڭ قىزى جىڭ مىنىڭ خىرە ئەسلىمىسىدە، ئەينى يىللىرى دادىسى ھەمىشە ئالدىراش بولۇپ، دائىم ئۆيگە قايتالمايتتى، ئانىسى يەنە ئېتىز - ئېرىق ئىشلىرى بىلەن ئالدىراش ئۆتەتتى، شۇڭا ئۇ دائىم تۇغقانلىرىنىڭ ئۆيىگە بېرىپ «تەييار تاماق» يېيىشكە مەجبۇر بولاتتى.

جىڭ مىنىڭ ھېسسىياتىغا ئوخشاش، نۇرغۇن خىزمەتداشلىرىنىڭ نەزەرىدە جىڭ باگيى يامانلىقتىن نەپرەتلىنىدىغان، خىزمەتتە ئىنتايىن كەسىپچان بولۇپ، ھەمىشە بىر دېلونى پاش قىلىپ بولۇپلا، دەرھال كېيىنكى بىر دېلونى قولغا ئالاتتى.

«1995 - يىلى ئەتىيازدا، تاڭخې ناھىيەلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسى ئاممىنىڭ دۇگۇۋاڭجى يېزىسىنىڭ گۇگچېنلوۋ كەنتىدە بىر پەۋقۇلئاددە زور ئوغرىلىق شايكىسى بارلىقى توغرىسىدىكى پاش قىلىشنى تاپشۇرۇۋالدى. ئۇلار ئائىلە ئېلېكتىر سايمانلىرى، يېزا ئىگىلىك ماشىنا - سايمانلىرى، ئاشلىق، ئۆي ھايۋانلىرىنى ئوغرىلايدىكەن، ھەتتا كۆكتاتلارنىمۇ بولدى قىلمايدىكەن، نەچچە ئون كىلومېتىر دائىرىدە قاتتىق پاراكەندىچىلىك سالىدىكەن، كىشىلەر دەككە - دۈككىدە يۈرىدىكەن. جىڭ باگيى تەشەببۇسكارلىق بىلەن بۇيرۇق چۈشۈرۈپ، كۈندۈزى ‹ئەسكى - تۈسكى يىغقۇچى› قىياپىتىدە ياسىنىپ كەنتتە تەكشۈردى، كېچىدە كەنت سىرتىدىكى يول ئېغىزىدا ساقلىدى. ئۇدا بىر نەچچە كۈن شۇنداق قىلىپ، دېلو سادىر قىلغۇچىلارنىڭ ئىز - دېرىكىنى ئېنىقلىدى.» ئىلگىرى جىڭ باگيى بىلەن بىللە خىزمەت قىلغان ليۇ چاڭپو ئەسلەپ مۇنداق دېدى: كېيىن ساقچى تەرەپ كەسكىنلىك بىلەن ھۇجۇمغا ئۆتۈپ، 540 نەچچە قېتىم دېلو سادىر قىلغان، ئوغرىلىغان بۇيۇمنىڭ ئومۇمىي قىممىتى 400 مىڭ يۈەندىن ئاشقان بۇ پەۋقۇلئاددە زور ئوغرىلىق شايكىسىنى بىتچىت قىلدى، شايكىنىڭ 40 نەچچە ئەزاسىنى قولغا چۈشۈردى.

جىڭ باگيى جامائەت خەۋپسىزلىكى خىزمىتىگە قاتناشقاندىن بۇيان، ئىش ئورنىنى سۆيۈپ، كەسىپنى قەدىرلەپ، خىزمەتكە سادىق بولۇپ، قانۇننى قاتتىق ئىجرا قىلىپ، شەخسىيەتسىز ئۆزىنى بېغىشلاپ، باشتىن - ئاخىر جىنايەتكە زەربە بېرىشنىڭ بىرىنچى سېپىدە كۈرەش قىلدى، قاتتىق جەڭ قىلىشقا جۈرئەت قىلىپ، چىگىش، قىيىن دېلولارنى ماھىرلىق بىلەن پاش قىلدى، تۈرلۈك جىنايى ئىشلار دېلوسىدىن 2100 نەچچىنى پاش قىلىشقا قاتنىشىپ، 3700 دىن ئارتۇق جىنايەت گۇماندارىنى قولغا چۈشۈردى. ئۇ شەخسىي مەنپەئەتتىن ۋاز كېچىپ، كوللېكتىپنى ئويلاپ، پۈتۈن ۋۇجۇدى بىلەن خىزمەتكە ئاتلىنىپ، ئاممىغا قىزغىن ياردەم بېرىپ - يۆلەپ، پاك - دۇرۇس بولۇپ، نەچچە ئون مىڭ يۈەن قىممەتتىكى سوۋغات، پارىنى رەت قىلىپ، خەلق ساقچىسىنىڭ ياخشى ئوبرازىنى تىكلىدى. 1998 - يىلى 1 - ئاينىڭ 15 - كۈنى، مەملىكەت بويىچە جامائەت خەۋپسىزلىكى سىستېمىسىدىكى 1 - دەرىجىلىك قەھرىمان نەمۇنىچى دەپ تولۇقلاپ نام بېرىلدى.

كۆپ يىلدىن كېيىن، دادىسىنىڭ ئىزىنى بېسىپ، جىڭ مىمۇ بىر خەلق ساقچىسىغا ئايلاندى، ھازىر نەنياڭ شەھەرلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسى قاتناش باشقۇرۇش تارماق ئەترىتى ۋەزىپە ئۆتەش 3 - چوڭ ئەترىتىنىڭ خەلق ساقچىسى، خىزمەت ئىپادىسى كۆرۈنەرلىك بولغاچقا، كۆپ قېتىم «مۇنەۋۋەر مەمۇر»، «ئىلغار شەخس» قاتارلىق شەرەپلەرگە ئېرىشتى.

«دادام مەڭگۈ ھاياتىمدىكى ئۆلچەم بايرىقىم ۋە خىزمەتتىكى ئۆلگەم. مەن دادامنىڭ يولىنى بويلاپ، دادامنىڭ ئارزۇسىغا ۋارىسلىق قىلىپ، ئۆزۈمنىڭ بىر قەھرىمان نەمۇنىچىنىڭ قىزى ئىكەنلىكىمنى ئېسىمدە چىڭ ساقلاپ، ئاددىي قاتناش باشقۇرۇش ئىش ئورنىدا تىرىشىپ ئاممىنى تېخىمۇ قولاي، بىخەتەر قاتناش مۇھىتى بىلەن تەمىنلەيمەن» دېدى جىڭ مى، بۇ ھەم ئۇنىڭ قەلبىدە دادىسىغا بەرگەن ۋەدىسى.

لى يۈكۈن: ئوق تەگكەن شۇ دەقىقىدە، ئەڭ ئاخىرقى قېتىم تەپكىنى بېسىپ قارا نىيەتنى ئېتىپ ئۆلتۈرۈش

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، شېنياڭ، 12 - ئاينىڭ 13 - كۈنى تېلېگراممىسى (مۇخبىرلار لى جېك، لياڭ شۈبىن) خېيلوڭجياڭ ئۆلكىسى خېگاڭ شەھەرلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسىدە، ھەر يىلى ساقچىلىققا كىرىش مۇراسىمىدا، جىنايى ئىشلار ساقچى چوڭ ئەترىتىنىڭ باشلىقى جوۋ خۇيجۈن يېڭى سەپداشلىرىغا ئىنقىلابىي قۇربان لى يۈكۈننىڭ ئىش ئىزلىرىنى سۆزلەپ بېرىدۇ. بۇ، ھاياتىنىڭ ئەڭ ئاخىرقى دەقىقىسىگىچە قارا نىيەتنى ئېتىپ ئۆلتۈرۈش بۇرچىنى ئۇنتۇماسلىق توغرىسىدىكى ھەقىقىي ھېكايە.

لى يۈكۈن، 1961 - يىلى تۇغۇلغان، ئەسلىي يۇرتى لياۋنىڭ ئۆلكىسىنىڭ شىنبىڭ ناھىيەسىدىن بولۇپ، 1981 - يىلى جامائەت خەۋپسىزلىكى خىزمىتىگە قاتناشقان، خېيلوڭجياڭ ئۆلكىسى خېگاڭ شەھەرلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسىدە 17 يىل جىنايى ئىشلار ساقچى خىزمىتى بىلەن شۇغۇللانغان.

1998 - يىلى 1 - ئاينىڭ 31 - كۈنى، چاغاننىڭ 4 - كۈنى، لى يۈكۈن سەپداشلىرى بىلەن پىستىرما قۇرۇپ قوراللىق تۈرمىدىن قاچقان جىنايەتچىنى تۇتماقچى بولۇۋاتقاندا، ئەمدىلا توختىغان بىر تاكسىدا جىنايەتچى ئۇنسۇرنى بايقىغان. لى يۈكۈن سەكرەپ ئورنىدىن تۇرۇپ، كىچىك تىپتىكى ئاپتوماتنى ئېلىپ بىرىنچى بولۇپ قارا نىيەتكە ئېتىلىپ بېرىپ: «قىمىرلىما، مەن ساقچى!» دەپ ۋارقىرىغان، ئويلىمىغان يەردىن، ئۇچىغا چىققان ياۋۇز قارا نىيەت تۇيۇقسىز بىر ھەربىي تاپانچىنى ئېلىپ ئوق چىقىرىپ قولغا ئېلىنىشقا قارشىلىق قىلغان، لى يۈكۈن بەختكە قارشى ئوق تېگىپ يەرگە يىقىلغان. يەرگە يىقىلغان ئاشۇ دەقىقىدە، لى يۈكۈن يەنىلا ناھايىتى قەيسەرلىك بىلەن پۈتۈن كۈچىنى ئىشقا سېلىپ تەپكىنى بېسىپ، قارا نىيەتنى نەق مەيداندا ئېتىپ ئۆلتۈرگەن.

يىقىلغان لى يۈكۈن قايتا ئورنىدىن تۇرالمىدى، قۇربان بولغاندا ئۇ ئەمدىلا 37 ياشتا ئىدى.

لى يۈكۈن ساقچى بولغان 17 يىلدا، باشتىن - ئاخىر جىنايى ئىشلار رازۋېدكا بىرىنچى سېپىدىن ئايرىلمىدى. ئۇچىغا چىققان ياۋۇز قارا نىيەتلەر ئالدىدا، ئۇ دائىم بىرىنچى بولۇپ ئاتاكىغا ئۆتۈپ جىنايەت گۇماندارلىرىنى بويسۇندۇراتتى. 1993 - يىلى 4 - ئايدا، لى يۈكۈن سەپداشلىرى بىلەن بىللە بىر توپ جىنايەت گۇماندارىنى تۇتماقچى بولغاندا، قارا نىيەتلەر بەش ئاتار ئوۋ مىلتىقى بىلەن ئوق چىقىرىپ قولغا ئېلىنىشقا قارشىلىق قىلغان، لى يۈكۈننىڭ سول مۈرىسىگە ئوق تەگكەن. ئوق تەگكەندىن كېيىن لى يۈكۈن قاتتىق ئاغرىققا چىداپ ئوق چىقىرىپ، ئاخىردا ئۈچ قارا نىيەتنى ئېتىپ يارىلاندۇرغان ھەم بەش جىنايەت گۇماندارىنىڭ ھەممىسىنى قولغا چۈشۈرگەن.

ئۇ قۇربان بولۇشتىن ئىلگىرىكى 1996 - ، 1997 - يىللىرىدىلا، تۈرلۈك جىنايى ئىشلار دېلوسىدىن 145 نى پاش قىلىشقا قاتنىشىپ، قانۇنغا خىلاپلىق قىلغان جىنايەت گۇماندارىدىن 81 نى قولغا چۈشۈرگەن، تۈرلۈك قورالدىن 37 نى ئولجا ئالغان، ئىككى قېتىم خېگاڭ شەھەرلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسىنىڭ تەقدىرلىشىگە ئېرىشكەن.

ساقچى بولغان 17 يىلدا، لى يۈكۈننىڭ ئائىلىسىدىكىلەرگە ئەڭ كۆپ قالدۇرغىنى ئەپسۇسلىنىش بولدى. لى يۈكۈننىڭ بەختلىك، ئىناق ئائىلىسى بار بولۇپ، خوتۇنى ئۇنىڭ بىلەن ھەمدەم بولۇپ ئۆتەتتى، يالغۇز قىزى شاشا چېچەن، ئوماق ئىدى. لى يۈكۈن قۇربان بولۇشتىن بۇرۇن، شاشانىڭ ئەڭ چوڭ ئارزۇسى تۇغۇلغان كۈننى دادىسى بىلەن بىللە ئۆتكۈزۈش ئىدى. ھەر قېتىم تۇغۇلغان كۈنى بولغاندا، قىزى دائىم تورتنى ئۈستەلگە قويۇپ دادىسىنىڭ قايتىپ كېلىشىنى كۈتەتتى، لېكىن ھەر قېتىم قىزى ئۈستەلگە بېشىنى قويۇپ ئۇخلاپ قالغاندىن كېيىن، لى يۈكۈن ئاندىن ئۆيگە قايتىپ كېلەتتى.

لى يۈكۈننىڭ قىزى لى شاشا دادىسىنىڭ ئارزۇسىغا ۋارىسلىق قىلىپ، 2009 - يىلى ساقچى فورمىسى كىيىپ، خېگاڭ شەھەرلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسى جىنايى ئىشلار رازۋېدكا تارماق ئەترىتىدە جىنايى ئىشلار ساقچىسى بولدى. كۆپ يىلدىن بۇيان، لى شاشا ئىزچىل دادىسىنى ئۈلگە قىلىپ، پۈتۈن ۋۇجۇدى بىلەن جىنايى ئىشلار رازۋېدكا خىزمىتىگە ئاتلىنىپ، ئەمەلىي ھەرىكىتى ئارقىلىق ئىنقىلابىي قۇربانىنىڭ روھىغا ۋارىسلىق قىلىپ كەلمەكتە. 2018 - يىلى، ئۇ بارماق ئىزىنى سېلىشتۇرۇش تېخنىكىسى قاتارلىقلاردىن پايدىلىنىپ، 30 نەچچە جىنايى ئىشلار دېلوسىنى پاش قىلىشنى يىپ ئۇچى تىرىكى بىلەن تەمىنلەپ، جامائەت خەۋپسىزلىكى مىنىستىرلىقى تەرىپىدىن «مۇنەۋۋەر بارماق ئىزى سېلىشتۇرۇش خادىمى» بولۇپ باھالاندى.

21 يىلدىن بۇيان، ھەر يىلى چىڭمىڭ ۋە چاغاندا، خېگاڭ شەھەرلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسى خەلق ساقچىلىرىنى ئىنقىلابىي قۇربانلار خاتىرە مۇنارى ئالدىغا بېرىپ تەزىيە بىلدۈرۈش، قەبرە سۈپۈرۈش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇشقا تەشكىللەيدۇ ھەم ئىنقىلابىي قۇربانلارنىڭ ئائىلە تەۋەلىرىنىڭ ئۆيىگە بېرىپ ھال سوراپ، بۇ ئارقىلىق خەلق جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىشلىرى ئۈچۈن قەھرىمانلارچە قۇربان بولغان ئىنقىلابىي قۇربانلارنى ياد ئېتىدۇ. «ئەينى چاغدا مېنىڭ ئىشقا چۈشكىنىمگە ئانچە ئۇزاق بولمىغانىدى، تېخى بىر نەچچە مىنۇت ئالدىدىلا بىللە پاراڭلاشقان، چاقچاقلاشقان سەپدىشىم، ئاكام تۇيۇقسىز كېتىپ قالدى.» جوۋ خۇيجۈننىڭ ئېيتىشىچە، شۇ چاغدا ئۇنىڭ ساقچى بولغىنىغا ئەمدىلا بىر يىل بولغان بولۇپ، لى يۈكۈن ئۇنىڭغا دېلونى قانداق بېجىرىشنى قولمۇقول ئۆگىتىپ، ئۇنى باشلاپ بىللە ۋەزىپە ئىجرا قىلغان. بۈگۈنكى كۈندە، ئۇ جىنايى ئىشلار چوڭ ئەترىتىنىڭ چوڭ ئەترەت باشلىقى. ھەر قېتىم ئەترەتكە يېڭى سەپداشلىرى كەلسە، ئۇ كۆپچىلىككە ئىنقىلابىي قۇربان لى يۈكۈننىڭ قەھرىمانلىق ئىش ئىزلىرىنى سۆزلەپ بېرەتتى، ئىنقىلابىي قۇربانىنىڭ روھى ئەۋلادمۇ ئەۋلاد خېگاڭ جىنايى ئىشلار ساقچىلىرىنى تەسىرلەندۈرۈپ كەلمەكتە.

لۇەن جۈن: ھاياتى ئارقىلىق قەسەمنى قوغداش

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، خاربىن، 12 - ئاينىڭ 15 - كۈنى تېلېگراممىسى (مۇخبىر لياڭ شۈبىن) خاربىن شەھىرى تەيپىڭ جامائەت خەۋپسىزلىكى شۆبە ئىدارىسى جىنايى ئىشلار ساقچى چوڭ ئەترىتىنىڭ رازۋېدكىچىسى لۇەن جۈن چارلاۋاتقاندا قولىغا پىچاق ئالغان تۆت قارا نىيەتنىڭ ھۇجۇمىغا ئۇچراپ، ئۇلار بىلەن جان تىكىپ ئېلىشىپ، ئاخىرقى كۈچىنى ئىشقا سېلىپ ئوق چىقىرىپ بىر قارا نىيەتكە تەگكۈزگەندىن كېيىن قەھرىمانلارچە قۇربان بولۇپ، ھاياتى ئارقىلىق قەسەمنى قوغدىدى.

لۇەن جۈن، 1959 - يىلى 7 - ئايدا تۇغۇلغان، جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيەسىنىڭ ئەزاسى، 1982 - يىلى جامائەت خەۋپسىزلىكى خىزمىتىگە قاتناشقان، خاربىن شەھەرلىك جامائەت خەۋپسىزلىك ئىدارىسى جىنايى ئىشلار رازۋېدكا تارماق ئەترىتىنىڭ رازۋېدكىچىسى، تەيپىڭ جامائەت خەۋپسىزلىكى شۆبە ئىدارىسى شىنلى ساقچىخانىسىنىڭ خەلق ساقچىسى، تەيپىڭ جامائەت خەۋپسىزلىكى شۆبە ئىدارىسى جىنايى ئىشلار ساقچى چوڭ ئەترىتىنىڭ رازۋېدكىچىسى بولغان.

1998 - يىلى 6 - ئاينىڭ 28 - كۈنى چۈشتىن كېيىن، تەيپىڭ جامائەت خەۋپسىزلىكى شۆبە ئىدارىسى جىنايى ئىشلار ساقچى چوڭ ئەترىتى 3 - ئوتتۇرا ئەترىتىنىڭ جىنايى ئىشلار ساقچىلىرى نەچچە يولغا بۆلۈنۈپ، دېلو ئاسان يۈز بېرىدىغان جايغا چوڭقۇر چۆكۈپ چارلىغان، ئەسلىدە دېجورنى بولمىغان لۇەن جۈن جەڭگە قاتنىشىشنى تەشەببۇسكارلىق بىلەن تەلەپ قىلغان.

سائەت 16 : 30 لاردا، لۇەن جۈن پۇقراچە كىيىنىپ، ئۈچ ئامانلىق ساقلاش ئاكتىپىنى باشلاپ سۇڭخۇاجياڭ دەرياسى بويىنى چارلاپ، ئاپتوموبىلدا لىندى كوچىسى ماجياگوۋ توغىنىغا كەلگەن. بۇ يەردە ئىلگىرى كۆپ قېتىم بۇلاڭچىلىق دېلوسى يۈز بەرگەچكە، لۇەن جۈن قاتارلىقلار بۇ ئەتراپنى ئاختۇرغان. بۇ ۋاقىتتا، قارا نىيەت شۇ چېڭبىن، شۇ يەنجۇك، سۈن جىگاڭ، يۈ جيەنۋېي دەل بۇ جايغا يوشۇرۇنۇپ، بۇلاڭچىلىق قىلىشقا پۇرسەت كۈتۈپ تۇرغانىدى.

لۇەن جۈن ئاختۇرۇپ توغان ئېتىكىدىكى گۈللۈككە كەلگەندە، قارا نىيەت شۇ يەنجۇك، سۈن جىگاڭ تۇيۇقسىز دەرەخلىكتىن سوغۇرۇلۇپ چىققان. لۇەن جۈن ۋارقىراپ: «نېمە ئىش قىلىدىغان ئادەملەر سىلەر؟ مەن ساقچى!» دېيىشىگە ئىككى قارا نىيەت ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ قالغان بولۇپ، نېرى - بېرى دېمەيلا پىچاقنى تىققان. بۇ ۋاقىتتا، قارا نىيەت شۇ چېڭبىن، يۈ جيەنۋېيمۇ توغاننىڭ ئۈستىدىن ئېتىلىپ چۈشكەن، تۆت قارا نىيەت لۇەن جۈننى ئورىۋېلىپ ئۇنىڭغا غالجىرلىق بىلەن پىچاق تىققان.

ئادەتتىكى ئادەملەر تەسەۋۋۇر قىلالمايدىغان قاتتىق ئاغرىققا بەرداشلىق بېرىپ، لۇەن جۈن تۆت قارا نىيەت بىلەن جان تىكىپ ئېلىشقان. ئېلىشىش داۋامىدا، لۇەن جۈن تاپانچىسىنى چىقىرىپ ھاياتىنىڭ ئەڭ ئاخىرقى پەيتىدە ئوق ئېتىپ قارا نىيەت شۇ چېڭبىننىڭ سول يوتىسىغا تەگكۈزگەن. قارا نىيەتلەر ئەھۋالنىڭ چاتاقلىقىنى كۆرۈپ تەرەپ - تەرەپكە قېچىپ كەتكەن.

لۇەن جۈننىڭ كۆكرىكى، قورسىقى، دۈمبىسى، بىقىنى، پۇتىغا 23 پىچاق تىقىلىپ، قەھرىمانلارچە قۇربان بولغان. «شۇ كۈنى يامغۇر ياغدى، بەلكىم تەڭرى ياش تۆككەندۇ» دېدى لۇەن جۈننىڭ خىزمەتدىشى، داۋۋەي جامائەت خەۋپسىزلىكى شۆبە ئىدارىسى جىنايى ئىشلار رازۋېدكا 2 - چوڭ ئەترىتىنىڭ جېڭۋېيى ۋاڭ خۇڭجېي.

يېقىن ئەتراپتا ئاختۇرۇۋاتقان ئۈچ ئامانلىق ساقلاش ئاكتىپى ئوق ئاۋازىنى ئاڭلاپ، ۋەقە چىققان جايغا ئېتىلىپ بېرىپ، قېچىپ كېتىۋاتقان شۇ چېڭبىن، يۈ جيەنۋېينى تۇتقان. ئەتىسى چۈشتە، قالغان ئىككى قارا نىيەت شۇ يەنجۇك، سۈن جىگاڭمۇ تۇتۇلغان. سوراق قىلىش ئارقىلىق، تۆتىلىسىنىڭ ئادەتلەنگەن جىنايەتچى ئىكەنلىكى، ئىككى ئاي ئىچىدە جامۇس شەھىرى، خېگاڭ شەھىرىدە بەش قېتىم بۇلاڭچىلىق قىلغانلىقى، ۋاستىسى قەبىھ بولۇپ، بىر ئادەمنىڭ ئۆلۈشى، ئۈچ ئادەمنىڭ يارىلىنىشىنى كەلتۈرۈپ چىقارغانلىقى ئېنىقلانغان.

«شۇنچە يىللاردىن بۇيان بۇنداق ۋەھشىي قارا نىيەتلەرنى ئۇچرىتىپ باقمىغانىكەنمەن. لۇەن جۈن تاپانچىسىدىكى بەش پاي ئوقنىڭ تۆت پېيىنى ئېتىپتۇ، ئۇ ئەڭ ئاخىرقى كۈچىنى چىقىرىپتۇ» دېدى ۋاڭ خۇڭجېي.

پارتىيەگە كىرىش ئىلتىماسىغا، لۇەن جۈن خەلق ساقچىسى بولۇش ئۆزىنى بېغىشلاش ۋە قۇربان بېرىشتىن دېرەك بېرىدۇ، ھەر ۋاقىت، ھەر جايدا كوممۇنىستلارنىڭ ئۆلچىمى بويىچە ئۆزۈمگە قاتتىق تەلەپ قويۇپ، قىيىنچىلىق ۋە خەۋپ - خەتەر ئالدىدا كۆكرەك كېرىپ ئوتتۇرىغا چىقىمەن، دەپ يازغان. ئۇ ھەقىقەتەن شۇنداق قىلدى.

1998 - يىلى 7 - ئاينىڭ 8 - كۈنى، لۇەن جۈنگە جامائەت خەۋپسىزلىكى مىنىستىرلىقى تەرىپىدىن مەملىكەت بويىچە جامائەت خەۋپسىزلىكى سېپىدىكى 1 - دەرىجىلىك قەھرىمان نەمۇنىچى دەپ تولۇقلاپ نام بېرىلدى. 7 - ئاينىڭ 20 - كۈنى، خېيلوڭجياڭ ئۆلكىلىك خەلق ھۆكۈمىتى تەرىپىدىن ئىنقىلابىي قۇربان دەپ تەستىقلاندى.

ساقچى بولغان ئون نەچچە يىلدا، لۇەن جۈن باشتىن - ئاخىر جىنايەتكە زەربە بېرىشنى بۇرچ قىلىپ، جىنايى ئىشلار دېلوسىدىن 311نى پاش قىلىشقا قاتنىشىپ، جىنايەت گۇماندارىدىن 94نى تۇتتى. لۇەن جۈن خىزمەتتە ناھايىتى غەيرەتلىك بولۇپ، بىر تاكسى بۇلاش چاتما دېلوسىنى رازۋېدكا قىلىپ پاش قىلىش ئۈچۈن، ئۇ يېزىدا ئۇدا بىر ئايدىن كۆپرەك ۋاقىت تۇرغان.

ئادەتتە لۇەن جۈن ھەمىشە خۇشال يۈرەتتى، چاقچاقچى ھەم كەمتەر ئىدى. ۋەقە يۈز بەرگەن شۇ كۈنى چۈشتىن بۇرۇن، جىنايى ئىشلار ساقچى چوڭ ئەترىتىنىڭ ئىچكى ۋەزىپە خادىمى جوۋ يىڭنەن ئۇنىڭ بىلەن كەسىپ مىقدارى ئىستاتىستىكىسى ئىشى توغرىسىدا پاراڭلاشقان، 20 يىل ئۆتۈپ كەتكەن بولسىمۇ، شۇ يىلى لۇەن جۈننىڭ بەرگەن جاۋابى ئۇنىڭ ئېسىدە: «ياش يولداشلارغا بېرەيلى، ماڭا ھېچنېمە لازىم ئەمەس».

خوتۇن - بالىلىرىنىڭ نەزەرىدە، ئۇ سىپىي ئۆزىدىن خىزمەت مەستانىسى ئىدى. بەزىدە ئۆيىگە قايتقاندا كىيىمنى سالماي تۇرۇپلا تېلېفوننى قوبۇل قىلىپ يەنە چىقىپ كېتەتتى. «بەزىدە ئەتىگەنلىرى ئاپام ماڭا، دادامنىڭ تۈنۈگۈن كەچتە قايتىپ كەلگەنلىكىنى، مەن تېخى ئورنۇمدىن تۇرماستىنلا يەنە ئىشقا كەتكەنلىكىنى ئېيتىپ بېرەتتى» دېدى ئوغلى لۇەن ياڭ.

دادىسى قۇربان بولغاندا، لۇەن ياڭ ئاران 12 ياشتا ئىدى. ئاتىسىنىڭ كەسپىگە ۋارىسلىق قىلىپ، لۇەن ياڭمۇ كېيىن ساقچى فورمىسى كىيىپ، دادىسىنىڭ خىزمەتداشلىرى بىلەن بىللە جەڭ قىلدى. بۈگۈنكى كۈندە، لۇەن ياڭ ئىدارىدىكى كەسپىي تايانچ بولۇپ يېتىلىپ، ئۇدا ئۈچ يىل خاربىن شەھىرى بويىچە جىنايى ئىشلار رازۋېدكا سېپى رەت تەرتىپىدە ئالدىنقى قاتاردا تۇردى. «دادامنىڭ ماڭا بەرگىنى شان - شەرەپ بولۇپلا قالماي يەنە بېسىممۇ بولدى، مەن جەزمەن تېخىمۇ تىرىشىپ خىزمەت قىلىمەن» دېدى لۇەن ياڭ.

شۇنچە يىللار ئۆتۈپ كەتتى، لۇەن ياڭ ساقچى فورمىسى كىيگەن تۇنجى كۈنى ئاپىسىنىڭ ئۆزىگە ئېيتقان: «ئوغلۇم، داداڭنىڭ يۈزىنى تۆكمە» دېگەن گېپىنى باشتىن - ئاخىر ئېسىدە چىڭ ساقلاپ كەلدى.

چېن شىشىن: ھاياتى ئارقىلىق ساداقىتىنى پۈتۈش

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ۋۇخەن، 12 - ئاينىڭ 16 - كۈنى تېلېگراممىسى (مۇخبىر لياڭ جيەنچياڭ) خۇبېي ۋۇخەنگە جايلاشقان خۇبېي ساقچى ئوفىتسېرلار شۆيۈەنىدە بىر ئالاھىدە قەھرىمانلار، قۇربانلار تېمى بار. بۇنىڭ ئىچىدە، بىر پارچە سۈرەت ۋە بىر ئابزاس خەتتە «مەملىكەتلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى سېپىدىكى 2 - دەرىجىلىك قەھرىمان نەمۇنىچى» چېن شىشىننىڭ قەھرىمانلىق ئىش ئىزلىرى خاتىرىلەنگەن. يېقىندا، خۇبېي جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرىنىڭ «ئەسلىي مەقسەتنى ئۇنتۇماي، بۇرچنى ئەستە چىڭ ساقلاش» باش تېما تەربىيەسىدە، خەلق ساقچىسى چېن شىشىننىڭ ئىش ئىزلىرى كۆپ قېتىم تىلغا ئېلىندى.

چېن شىشىننىڭ سۈرىتى. □ شىنخۇا ئاگېنتلىقى تارقاتقان

1971 - يىلى تۇغۇلغان چېن شىشىن كومپارتىيە ئەزاسى. 1993 - يىلى 7 - ئايدا، ئۇ خۇبېي ئۆلكىلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئالىي تېخنىكوم مەكتىپىنى پۈتكۈزگەندىن كېيىن فاڭشيەن ناھىيەلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسىگە خىزمەتكە تەقسىم قىلىنغان. ئارقىدىن، ئۇ ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ فاڭشيەن ناھىيەسى ياۋخۇەي ساقچىخانىسى، جۇندىيەن ساقچىخانىسىدا خىزمەت قىلغان، 1995 - يىلى 8 - ئايدىن 1998 - يىلى 7 - ئايغىچە، ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ فاڭشيەن ناھىيەلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسى تەييارلىق سوراق بۆلۈمى ۋە جىنايى ئىشلار ساقچى چوڭ ئەترىتىدە خىزمەت قىلغان.

1998 - يىلى 7 - ئاينىڭ 8 - كۈنى كەچتە، چېن شىشىن فاڭشيەن ناھىيەسى چېڭگۇەن بازىرى شىخې دەرياسى توسمىسىدىكى فاڭشيەن پاختا توقۇمىچىلىق زاۋۇتى ئەتراپىدا كەينى - كەينىدىن يۈز بەرگەن پىچاق كۆتۈرۈپ بۇلاڭچىلىق قىلىش دېلوسىنى پاش قىلىشقا قاتناشقان. باشقىچە سىياقتا ياسىنىپ، چېن شىشىن خىزمەتدىشى لو چېن بىلەن دېلو يۈز بەرگەن توسما بۆلىكىنى چارلاپ، يۈرۈش - تۇرۇشى گۇمانلىق تۆت ئادەمنىڭ تەمسىقلاپ كېلىۋاتقانلىقىنى بايقاپ، ئىككىيلەن دەرھال ئۇلارنىڭ ئالدىغا بارغان.

تۆت ئەر تۇيۇقسىز كەينىگە بۇرۇلغان، بىر ئەر خەنجەرنى چىقىرىپ چېن شىشىننىڭ كۆكرىكىگە تىرەپ تۇرۇپ: «پۇل چىقار!» دەپ ۋارقىرىغان. يەنە بىر قارا نىيەت لو چېننىڭ قولىدىكى سومكىنى بۇلىغان ھەمدە ئۇنى توسمىدىن ئىتتىرىۋەتكەن. چېن شىشىن: «مەن ساقچى!» دەپ قاتتىق ۋارقىرىغان، شۇنىڭ بىلەن بىللە، سول قولى بىلەن ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى پىچاق كۆتۈرۈۋالغان بىر قارا نىيەتنىڭ بېغىشنى تۇتۇۋېلىپ، ئوڭ قولى بىلەن بېلىدىن كويزىنى ئېلىپ ئۇنىڭغا سالماقچى بولغان.

دەل شۇ چاغدا، ئىككى خەنجەر ئوڭ - سول ئىككى تەرەپتىن بىرلا ۋاقىتتا چېن شىشىننىڭ بېلىگە سانجىلغان. چېن شىشىن قاتتىق ئاغرىققا قارىماي، قارا نىيەتلەر بىلەن قۇرۇق قول قەيسەرانە ئېلىشقان. ئەمما ئۆزى يالغۇز بىر توپ دۈشمەنگە تەڭ كېلەلمىگەن، ئۇنىڭ بەدىنىگە ئون نەچچە پىچاق سانجىلغاندىن كېيىن، قان ئىچىگە يىقىلغان. چېن شىشىن بىر قارا نىيەتنى چىڭ قۇچاقلىۋېلىپ قويۇپ بەرمىگەن، ياۋۇز قارا نىيەت قۇتۇلۇشقا ئالدىراپ، تاكى ئۇ ھوشىدىن كېتىپ يىقىلغىچە، ئۇنىڭ بىلىكى، يوتىسى، بېلىگە شىددەت بىلەن خەنجەر تىققان.

تۆت قارا نىيەت پۇرسەتتىن پايدىلىنىپ قېچىپ كەتكەن، چېن شىشىن يەنىلا ئارقىسىدىكى بىر قارا نىيەتنى ئىشتىنىنىڭ پۇچقىقىدىن چىڭ تۇتۇۋالغان. مىڭ تەستە قۇتۇلغان قارا نىيەت يەنە ئۇنى قاتتىق تەپكەن، ھەمدە چېن شىشىننى سۆرەپ ماڭغان. چېن شىشىننىڭ ئىسسىق قېنى يەتتە مېتىر ئارىلىقنى قىپقىزىل بويىغان...

يارىسى بەك ئېغىر بولغاچقا، چېن شىشىن شۇ كۈنى سائەت 22دىن 25 مىنۇت ئۆتكەندە قەھرىمانلارچە قۇربان بولغان. ئەتىسى، جىنايى ئىشلار ساقچى چوڭ ئەترىتى تۆت قارا نىيەتنىڭ ھەممىسىنى قولغا چۈشۈرگەن. چېن شىشىن ھاياتى ئارقىلىق جامائەت خەۋپسىزلىكى خىزمىتىگە بولغان چەكسىز سەممىي ساداقىتىنى پۈتكەن. 1998 - يىلى 10 - ئاينىڭ 12 - كۈنى، چېن شىشىنغا «مەملىكەتلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى سېپىدىكى 2 - دەرىجىلىك قەھرىمان نەمۇنىچى» دەپ تولۇقلاپ نام بېرىلگەن. خۇبېي ئۆلكىلىك خەلق ھۆكۈمىتى ئۇنىڭغا «ئىنقىلابىي قۇربان» دەپ نام بەرگەن.

چېن شىشىن قۇربان بولغاندا، ئۇنىڭ ئوغلى چېن لىشياۋ ئەمدىلا بەش ئايلىقتىن ئاشقانىدى. ئۇ قالدۇرغان ساقچى شەپكىسى ئوغلىنىڭ ئۆسۈپ يېتىلىشىگە ھەمراھ بولدى.

بۈگۈنكى كۈندە، دادىسى تاماملاپ بولالمىغان ئىشلارنى داۋاملاشتۇرۇش ئۈچۈن، چېن لىشياۋ جامائەت خەۋپسىزلىكى سېپىگە قاتنىشىشقا ئىرادە باغلاپ، خۇبېي ساقچى ئوفىتسېرلار شۆيۈەنىگە ئىمتىھان بېرىپ كىردى. «گەرچە سىز قۇربان بولغاندا مەن ئەمدىلا بەش ئايلىقتىن ئاشقان بولساممۇ، لېكىن ئىش ئۇققاندىن كېيىن، ئاپام سانسىز قېتىم كۆز يېشى قىلىپ، ماڭا سىزنىڭ قارا نىيەتلەر بىلەن باتۇرلارچە ئېلىشىپ قۇربان بولغان ئىش ئىزلىرىڭىزنى سۆزلەپ بەردى. دادا، ئوغلىڭىز سىزدىن پەخىرلىنىدۇ!» دېدى چېن لىشياۋ دادىسىنى ئەسلەپ.